

گردشگری مسئولانه و حفظ محیط زیست در سفر

دوره‌ی ابتدایی در مدرسه‌ها با آموزش این مهم به دانش‌آموزان خود می‌تواند قدم اولیه را در آموزش سفر مسئولانه بردارد. مسلم است که آموزش نظری به تنهایی نمی‌تواند بر ذهن دانش‌آموز اثر بگذارد، بلکه آموزش‌هایی که در محیط اتفاق می‌افتند و کودکان را در فرایند آموزش درگیر می‌کنند، می‌تواند این ضمانت را به ما بدهند که نسل آینده، نسلی با دغدغه‌های متفاوت نسبت به محیط زیست خواهد بود؛ به‌گونه‌ای که وقتی دانش‌آموز ابتدایی در قالب اردوی آموزشی سفری کوتاه را تجربه کند، می‌تواند احترام و حفظ محیط زیست را در عمل یاد بگیرد و حاصل این یادگیری را در سفرهایی که به همراه خانواده می‌رود نیز نشان دهد. در این صورت است که کودک با مشارکت مستقیم خود، هر آنچه را آموزش دیده است در عمل اجرا می‌کند تا این رفتار مسئولانه در ذهن وی نهادینه شود. از همین‌رو، کودکان از طریق آموزش‌هایی

اطراف خود، سعی کنند به محیطی که در آن قرار می‌گیرند احترام بگذارند. در همین راستا یکی از رفتارهای مسئولانه‌ای که از گردشگر انتظار می‌رود، مراقبت و احترام به محیط زیست در مقصد است. یکی از ابتدایی‌ترین آموزش‌های سفر برای کودکان، مربوط به محیط زیست است. امروزه حفاظت از محیط زیست یکی از دغدغه‌های اصلی دولت‌ها، سازمان‌های مردم‌نهاد و مردم است که آموزش افراد در سنین پایین، به‌ویژه کودکان، یکی از راهکارهای اصلی در این زمینه است، چرا که آموزش کودک در سنین خیلی پایین می‌تواند تأثیرات بیشتر و پایدارتری در ذهن آن‌ها داشته‌باشد و در بزرگسالی نیز اثرات خود را به خوبی نشان دهد.

دکتر سید محمد موسوی
پژوهشگر حوزه‌ی گردشگری
ترانه حاجی احمدی فرمهبینی
کارشناس ارشد مدیریت جهانگردی

زیربنای اصلی گردشگری توسعه‌ی پایدار است که در آن برای محیط زیست اهمیت زیادی قائل شده است. توسعه‌ی پایدار به این معناست که از منابع طبیعی و فرهنگی موجود به‌گونه‌ای استفاده شود که برای نسل‌های آتی نیز همچنان باقی بمانند. امروزه گردشگری مسئولانه یکی از انواع سفرهای رایج و مورد توجه در تمام کشورهای دنیاست. اینکه مردم وقتی به مقصدی سفر می‌کنند، علاوه بر کسب لذت‌های مادی و معنوی از محیط

که می‌بینند، نه تنها اطلاعات بیشتری نسبت به محیط زیست و اهمیت آن به دست می‌آورند، بلکه در سفر نیز چگونگی اثرگذاری رفتار و فعالیت‌های بشر بر جوامع و محیط زیست را از نزدیک مشاهده می‌کنند. در اینجا نقش کلیدی معلم هم بیشتر خود را نشان می‌دهد. معلم به‌عنوان شخصی که در سنین کودکی یکی از تأثیرگذارترین اشخاص بر دانش‌آموز به شمار می‌آید، در آموزش‌های گردشگری نقش رهبر و راهنما را نیز بازی می‌کند. آموزش رفتارهای مسئولانه نسبت به طبیعت و جامعه، آگاه کردن کودکان نسبت به بایدها و نبایدهای محیط زیستی در سفر و تشویق به مشارکت آن‌ها در این موضوع مهم، از جمله وظایف معلم در این نوع آموزش است.

در این نوع آموزش آموزگاران می‌توانند در قالب اردوهای دانش‌آموزی، به مشارکت کودکان در فعالیت‌هایی چون کشاورزی و باغبانی در مناطق روستایی کمک کنند. در همین زمینه، دفترهای خدمات مسافرتی

اهمیت منابع طبیعی و محیط زیستی، به‌ویژه برای مردم محلی، نگرش بهتر و دقیق‌تری پیدا کنند؛ نگرشی که در سنین بزرگسالی می‌تواند رفتارهای آن‌ها را شکل دهد و از آن مهم‌تر زمینه را برای انتقال به نسل‌های بعد نیز فراهم آورد.

تورهایی را برای کودکان و مدرسه‌ها طراحی کرده‌اند که در آن‌ها، علاوه بر برگزاری کارگاه‌های آموزشی، افراد محلی کودکان را با زندگی و فعالیت‌های اقتصادی و بومی خود آشنا می‌کنند. همراهی افراد محلی به کودکان کمک می‌کند نسبت به